

Text: Jana DECKEROVÁ
Foto: autorka a Iva RUSKOVSKÁ

Onemocnění srdce a cév je u nás stále nejčastější příčinou úmrtí. Pokud srdce začne stávkovat a bije příliš pomalu, kardiakovi hrozí smrt. Nemocným lidem proto už přes padesát let nabízí pomoc kardiostimulátor.

SRDCE hlídané na dálku

Začátkem ledna voperovali lékaři v pražské Ústřední vojenské nemocnici (ÚVN) prvním dvěma pacientům v republice nový typ Evia, který, oproti těm starším, v případě změny srdečního rytmu zašle lékaři okamžitě zprávu o tom, že srdce nepracuje tak, jak má.

„Kardiostimulátor je plochá krabička o rozměru asi pět krát čtyři centimetry a váže 25 gramů, kterou při operaci vložíme pod kůži u prsního svalu pod klíční kost a spojíme elektrodami, jež zavedeme žilním systémem podklíčkovou žílou do pravé srdeční komory a pravé síně. V případě závažného poklesu srdeční frekvence dokáže přístroj velikosti dětské dlaně obnovit adekvátní rytmus srdce,“ říká Libor Kameník, vedoucí kardiostimulačního centra kardiologického oddělení I. interní kliniky 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a ÚVN. „Jen za minulý rok jsme provedli 236 implantací kardiostimulátorů, z toho 224 pacientů dostalo svůj první přístroj a u 12 šlo o výměnu. Doposud však všichni museli docházet na pravidelné plánované kontroly.“

Ty jsou náročné nejen na čas pacienta a lékaře, ale i namáhavé zejména

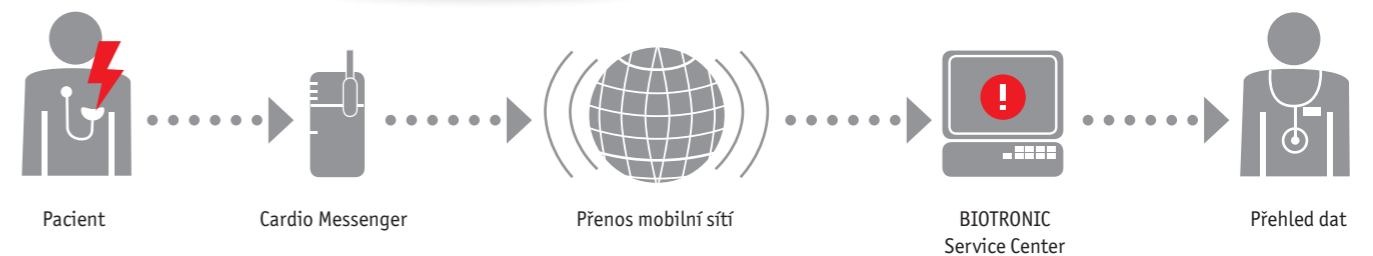
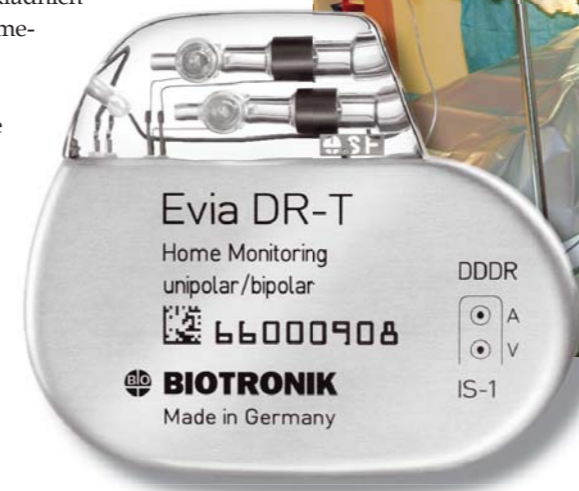
Plk. Štefan Brunclík, ředitel ÚVN Praha, a Libor Kameník, vedoucí kardiostimulačního centra

pro starší nemocné, dojíždějící často i z velké dálky. Pacienti, jimž byl inovovaný kardiostimulátor implantován, jsou pětapadesátiletá žena a sedmdesátiletý muž. Mají tu výhodu, že jejich srdce kontroluje lékař na dálku, a nemusejí tudíž absolvovat ambulantní vyšetření v nemocnici. Pro oba je to už jejich druhý kardiostimulátor.

KOMFORT PRO PACIENTA

Zdokonalený přístroj s poetickým jménem Evia, jehož výrobcem je firma Biotronik, nabízí kromě menší velikosti a vyšší doby životnosti baterie i bezdrátový systém Home Monitoring, který kontrolu on-line umožňuje. „Znamená

to, že informace z přístroje se přenášejí prostřednictvím mobilní sítě a internetu přímo do servisního kardiostimulačního centra firmy, takže je máme k dispozici čtyřadvacet hodin. V případě, že něco není v pořádku, jsme ihned informováni sms zprávou, faxem nebo e-mailem, podle toho, jakou možnost výrobci uvedeme. Lékař pak klikne z kteréhokoli počítače kdekoli na světě na zabezpečenou internetovou stránku, zadá v hlavním menu identifikační údaje pacienta a sériové číslo implantovaného přístroje. Tím se „přenesou“ přímo do pacientova srdce a získá informace nejen o jeho základních funkčních parametrech, ale může sledovat i aktuální stav baterie nebo elektrod. Pokud vyhodnotí situaci jako vážnou, telefonicky ho kontaktuje s žádostí,

aby se dostavil na kontrolu. Pacient má jedinou povinnost – přístroj (Cardio Messenger), přes který probíhá odesílání informací, musí mít neustále u sebe. Je velký jako mobilní telefon, je přenosný a vyžaduje pravidelné dobíjení, obvykle v noci,“ vysvětluje Libor Kameník.

Skoro se nabízí možnost, že by srdce nemocného člověka mohlo být „seřizováno“ na dálku. To však lékař vůbec nepřipouští. „Lékařská etika to nedovoluje, i když i to už moderní technické zázraky umějí. Podobné scény patří spíše do říše sci-fi filmů. Pacient musí o jakémkoli zásahu ve svém organismu vědět. Osobní kontakt lékaře s nemocným nepřestane mít svůj zásadní význam.“

Doba životnosti nového přístroje se oproti dosud implantovaným typům zvýšila zhruba o polovinu. U těch běžných je to asi sedm let, Evia vydrží

podle výrobce v těle pacienta v případě správně umístěných elektrod deset až patnáct. Pokud u kardiostimulátoru vyprší doba životnosti baterie, je nutné přístroj nahradit. „Reimplantace stimulatoru, tedy výměna nového za starý, není nijak složitá operace. Ty dnešní trvaly přibližně jen půl hodiny,“ dodává Libor Kameník, který oba zákroky provedl. „Při častějších výměnách vzniká velké riziko infekcí, které se mohou dostat do operační rány. Proto delší životnost baterie v přístroji umožňuje interval mezi výměnou značně prodloužit. Tím se stává pro pacienta i bezpečnější.“

POJIŠŤOVNY HOME MONITORING NEHRADÍ

Nový typ kardiostimulátoru je vhodný pro ty, kteří mají potíže zejména

s přítomností síňových tachyarytmií nebo s trvalou přítomností bradyarytmie. Mezi kritéria výběru patří i dobrý biologický stav pacienta a předpokládaná dlouhá doba života. Aplikovat se může i těm, u nichž se zvažuje tzv. antikoagulační terapie, což je léčba, při které se snižuje krevní srážlivost. Cena nejnovějšího stimulatoru Evia se pohybuje kolem 135 tisíc korun. „České zdravotní pojišťovny hradí přístroj i jeho voperování,“ upřesňuje Libor Kameník. „Jediné, co zatím neproplácí, je zmiňovaný Home Monitoring. Ten zatím plně hradí firma Biotronik. Pacienta proto tato moderní metoda finančně nijak nezátíží. V Německu však už odborníci na základě vyhodnocení dat o výhodnosti dálkového sledování prosadili, že tamní zdravotní pojišťovny telemonitoring hradí.“ ■